

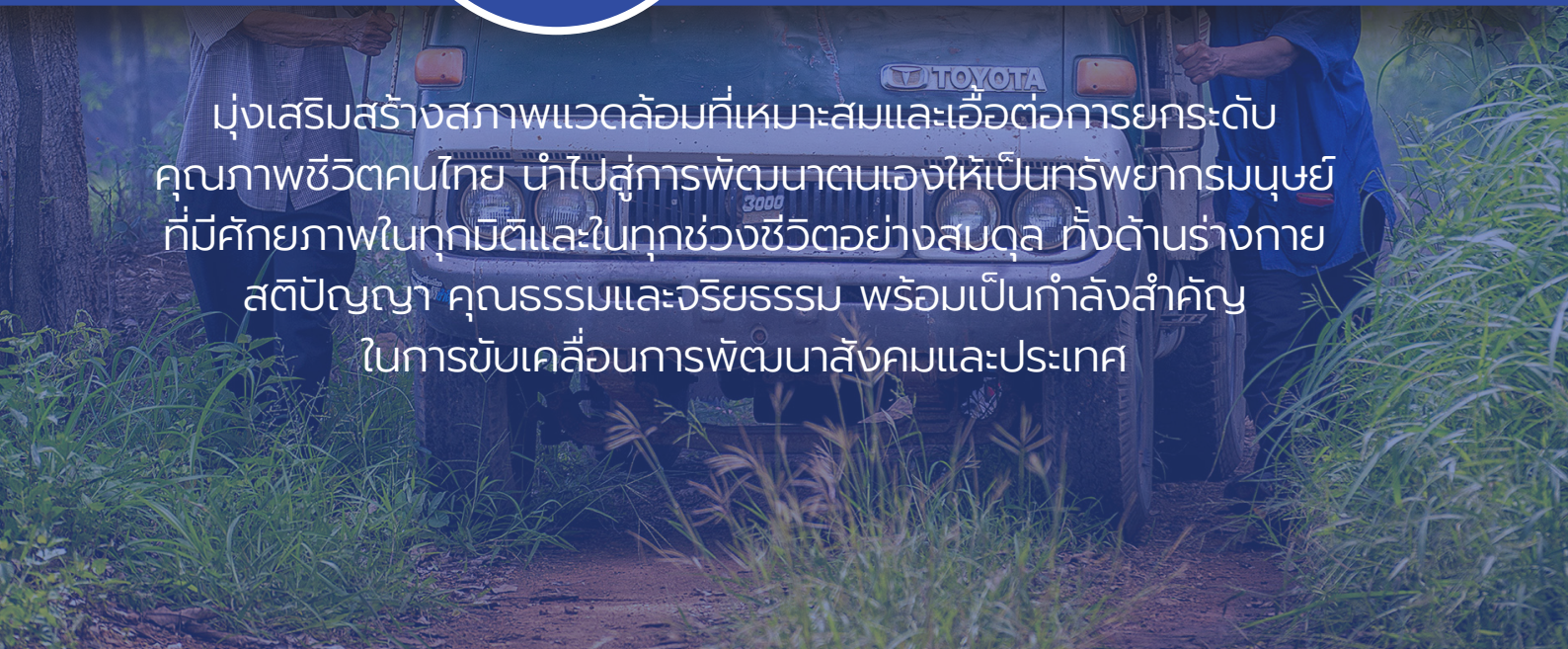
แผนแม่บท

11

การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

มุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตคนไทย นำไปสู่การพัฒนาตนเองให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในทุกมิติและในทุกช่วงชีวิตอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม พร้อมเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและประเทศ

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

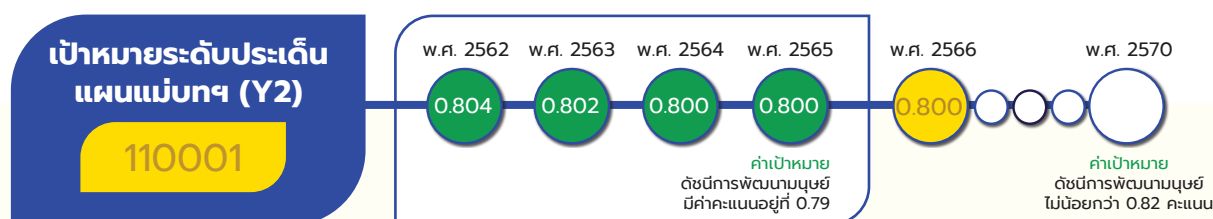

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 สามารถปรับตัวตามสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งมีความมั่นคงในชีวิต ได้รับการคุ้มครองทางสังคม และสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม นำไปสู่สังคมไทยที่มีความ “เกิดดี อยู่ดี และแก่ดี” ให้ประเทศไทยเติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชนและประเทศ ให้เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพคนไทยตลอดช่วงชีวิต เพื่อให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถพัฒนาตนเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม การพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยรุ่น วัยเรียน วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกช่วงวัย มีความรอบรู้ทางการเงิน มีความสามารถในการวางแผนชีวิต มีการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น คือ **คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อยุทธศาสตร์ชาติ** ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ อีกทั้งยังมีส่วนสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) 110001 คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ดัชนีการพัฒนามนุษย์ไม่น้อยกว่า 0.82 คะแนน

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) 110001 ยังคงเป้าหมาย ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายเดิม ตามที่ปรากฏในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่เผยแพร่ เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2562

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากรายงานดัชนีการพัฒนามนุษย์ โดยโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ซึ่งพิจารณาจาก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (2) จำนวนปีที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา (3) ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงาน และ (4) รายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อหัว โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) พบว่าประเทศไทยมีดัชนีการพัฒนามนุษย์อยู่ที่ 0.800 คะแนน ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดให้ดัชนีการพัฒนามนุษย์ไม่น้อยกว่า 0.804 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 99.50 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีการพัฒนามนุษย์ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) มีดัชนีการพัฒนามนุษย์ 0.800 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายพ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ดัชนีการพัฒนามนุษย์ไม่น้อยกว่า 0.82 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 97.56 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่มีดัชนีการพัฒนามนุษย์ 0.802 คะแนน สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์การพัฒนาที่แยลงร้อยละ 0.24

ทั้งนี้ การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ (11) การพัฒนาคุณภาพคนตลอดช่วงชีวิต การพัฒนาทุนมนุษย์ของไทยกำลังเผชิญกับประเด็นท้าทายที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นและสัดส่วนเด็กที่ลดลง ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีโดยเฉพาะปัญญาประดิษฐ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการถูกทดแทนของแรงงานบางกลุ่ม ความแตกต่างของเจเนอเรชันทำให้เกิดช่องว่างระหว่างช่วงอายุซึ่งมีส่วนสำคัญต่อพฤติกรรมและการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชน และนำไปสู่ความพร้อมของการเข้าสู่ตลาดงาน โดยการพัฒนาคอร์คอร์วในระดับพื้นที่ยังขาดความเข้มแข็ง และยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเปราะบางได้ ระดับปฐมวัยยังมีปัญหาด้านคุณภาพครูหรือผู้ดูแลเด็ก ความสามารถของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูทารกแรกเกิดอย่างมีคุณภาพ และการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ยังไม่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยอายุ 0 - 2 ปี วัยเรียนและวัยรุ่นยังขาดแนวทางการพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตและทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน อาทิ การคิดเป็นระบบ การสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหา การปรับตัวและการสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์ โดยความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน โรงเรียน และสังคม วัยแรงงาน การเพิ่มผลิตภาพแรงงานเป็นไปอย่างล่าช้า แรงงานบางกลุ่มเสี่ยงต่อการตกงาน แต่ประเทศไทยยังขาดการพัฒนารอบแนวคิดการพัฒนาผลิตภาพเพื่อยกระดับและปรับทักษะทั้งเชิงความรู้และเทคนิค และทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้แรงงานสามารถปรับตัวเข้าสู่ภาคการผลิตและบริการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงได้ ขณะที่ ยังต้องเผชิญกับการแย่งชิงแรงงานทักษะสูงทั่วโลกจากการปรับตัวไปใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูงและจากการเข้าสู่สังคมสูงวัย

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

ในหลายประเทศทั่วโลก วัยผู้สูงอายุ ยังคงไม่ได้รับการคุ้มครองและมีรายได้ต่ำ และขาดการวางแผน การจ้างงานผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ ดังนั้น การพัฒนาทุนมนุษย์ของไทย ระดับครอบครัว จึงควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถของงานด้านครอบครัวในแต่ละพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ ตรงจุด สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น ระดับปฐมวัย พัฒนาให้มีครูหรือผู้ดูแลเด็กให้สามารถดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างเพียงพอและมีคุณภาพ มีระบบติดตามเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการจัดให้มีศูนย์เด็กเล็กในพื้นที่ ให้สามารถจัดบริการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ รวมถึงขยายเกณฑ์อายุของศูนย์เด็กเล็กให้ครอบคลุมกลุ่มเด็ก 0-2 ปี และปรับเวลาการทำงานของศูนย์ฯ ให้สอดคล้องกับเวลาการทำงานของผู้ปกครอง วัยเรียน วัยแรงงาน พัฒนานองค์ความรู้และยกระดับครูให้สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะการใช้ชีวิตและทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน และทักษะทางด้านอารมณ์ และสามารถเป็นผู้ชี้แนะการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่ช่วงวัยเรียน วัยแรงงาน เร่งพัฒนากรอบแนวคิดการพัฒนาผลิตภาพและหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อยกระดับและปรับทักษะทั้งเชิงความรู้และเทคนิค และทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้แรงงานมีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาแรงงานสมรรถนะสูงเพื่อตอบโจทยระบบเศรษฐกิจใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม วัยผู้สูงอายุ กำหนดแนวทางการส่งเสริมผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ พัฒนากลไกการออมเพื่อวัยเกษียณทั้งระบบ รวมถึงการปฏิรูปเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้สามารถเป็นหลักประกันทางรายได้ที่เพียงพอและมั่นคงแก่ผู้สูงอายุทุกกลุ่ม

BABY BOOMERS

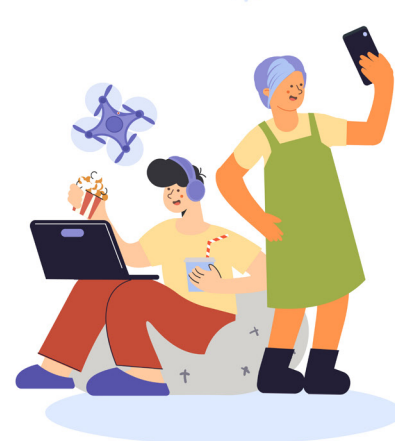
GENERATION X

GENERATION Y

GENERATION Z

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

สถานการณ์บรรลุเป้าหมายประจำปี พ.ศ. 2566

แผนแม่บทฯ ประเด็น (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ประกอบด้วย 6 เป้าหมาย แผนแม่บทย่อย (Y1) ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายสรุปได้ ดังนี้

การแสดงผลสถานะการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) และเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2)

Y2

เป้าหมายระดับ
ประเด็นแผนแม่บทฯ

110001

Y1

เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย

110101

110201

110301

110401

110402

110501

110101

พ.ศ. 2562 พ.ศ. 2563 พ.ศ. 2564 พ.ศ. 2565

63.49

65.60

64.48

64.48

ค่าเป้าหมาย
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น ร้อยละ 75

พ.ศ. 2566

85.47

พ.ศ. 2570

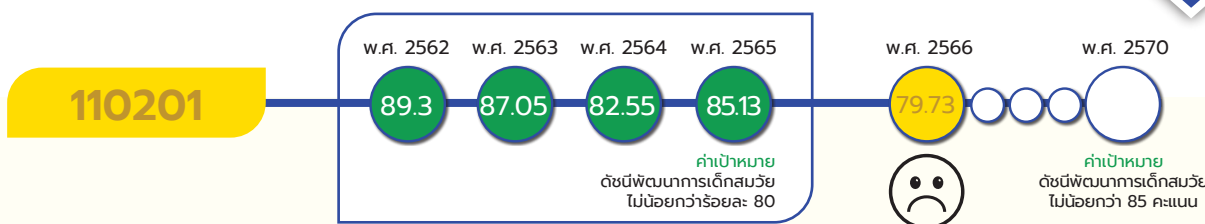
ค่าเป้าหมาย
มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง
ไม่น้อยกว่า 92 คะแนน

ครอบครัวไทยมีความเข้มแข็ง และมีจิตสำนึกความเป็นไทยดำรงชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ไม่น้อยกว่า 92 คะแนน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากมาตรฐานความเข้มแข็งของครอบครัว โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) มีค่าอยู่ที่ 85.47 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้มาตรฐานความเข้มแข็งของครอบครัวไม่ต่ำกว่า 92 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.90 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่มีค่าอยู่ที่ 85.81 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แยลงร้อยละ 0.39

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ ดัชนีพัฒนาการเด็กสมวัย ไม่น้อยกว่า 85 คะแนน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีการพัฒนาเด็กสมวัย โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีค่าอยู่ที่ 79.73 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ไม่ต่ำกว่า 85 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 93.8 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่มีค่าคะแนนอยู่ที่ 86.56 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แยลงร้อยละ 7.89

*หมายเหตุ : เป้าหมาย 110301 ตัวชี้วัดความสามารถในการแข่งขันการพัฒนากุณมนุษย์ด้านทักษะแรงงานในอนาคต ของ World Economic Forum (WEF) (ข้อมูลล่าสุด พ.ศ. 2562) โดยปัจจุบันยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว จึงใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงใน พ.ศ. 2566

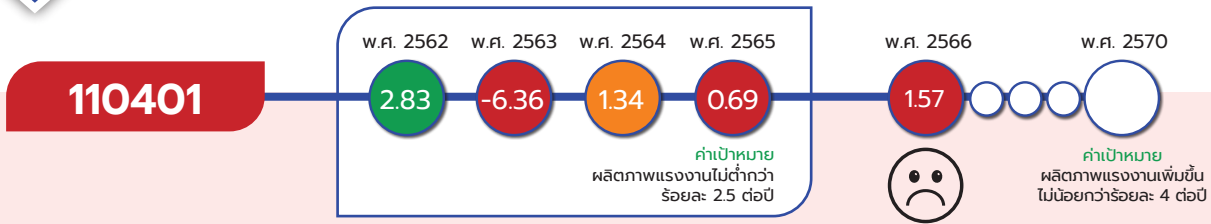
วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ ความสามารถในการแข่งขันการพัฒนากุณมนุษย์ด้านทักษะแรงงานในอนาคต ไม่น้อยกว่า 70 คะแนน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 สะท้อนเทียบเคียงจากข้อมูลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของสถาบันการศึกษานานาชาติ ซึ่งจัดอันดับ 64 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีคะแนนอยู่ที่ 66 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้มีคะแนนไม่น้อยกว่า 70 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 94.29 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) ทั้งนี้ หากเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่มีคะแนนอยู่ที่ 62 คะแนน สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้น ร้อยละ 5.26

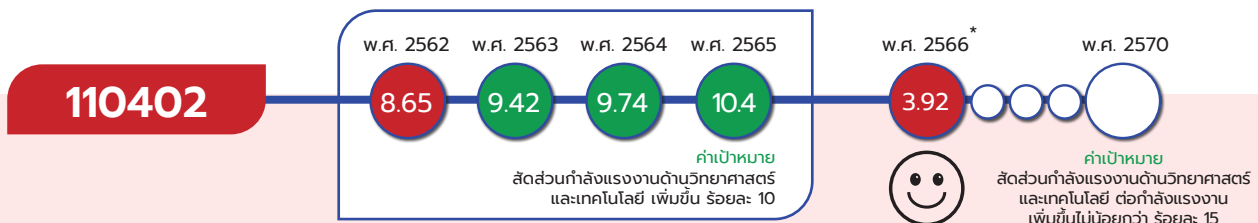

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเอง ให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ ผลผลิตแรงงานเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ต่อปี

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากอัตราการเพิ่มของผลผลิตแรงงาน โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) ผลผลิตแรงงานมีค่าอยู่ที่ 272,303 บาท/คน/ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.57 จาก พ.ศ. 2564 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ ผลผลิตแรงงานเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 39.25 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด ส่งผลให้มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ซึ่งมีการหดตัวอยู่ที่ร้อยละ 1.41 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แยลงร้อยละ 211.35

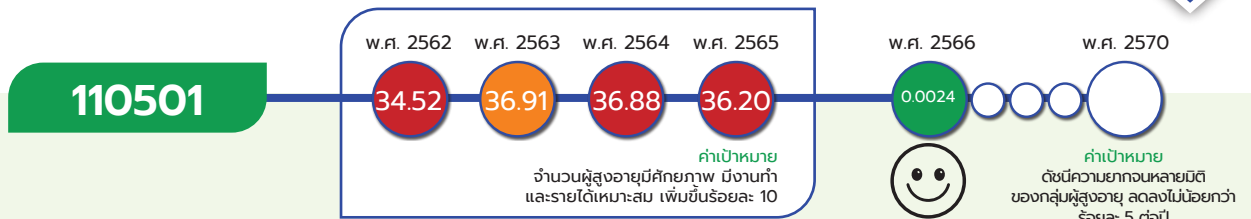
*หมายเหตุ : เป้าหมาย 110402 เนื่องจากสัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของ ใน พ.ศ. 2566 อยู่ระหว่างจัดเก็บ (ข้อมูลล่าสุด พ.ศ. 2564 มีสัดส่วนร้อยละ 9.7) จึงใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงโดยใช้คะแนนการจัดอันดับ The Global Talent Competitiveness Index 2023

มีคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาทำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ สัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต่อกำลังแรงงาน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 15

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 สะท้อนเทียบเคียงจากคะแนนการจัดอันดับ The Global Talent Competitiveness Index 2023 โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีคะแนนรวมอยู่ที่ 40.77 คิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.92 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 ที่จะต้องมีสัดส่วนร้อยละ 15 คิดเป็นร้อยละ 26.13 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง) ทั้งนี้ หากเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่มีคะแนนรวมอยู่ที่ 39.23 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 3.92

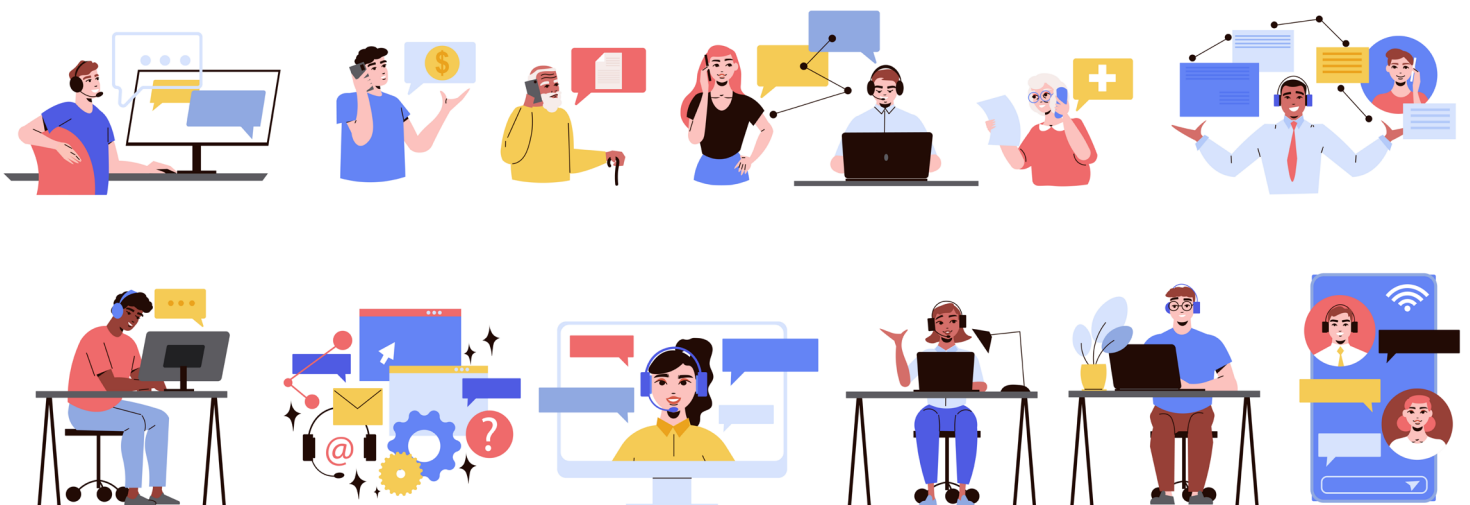

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุ ใน พ.ศ. 2570 คือ ดัชนีความยากจนหลายมิติของกลุ่มผู้สูงอายุ ลดลงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 ต่อปี

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) ของกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นดัชนีที่ถูกพัฒนาภายใต้แนวคิดพหุติพลัง (Active Aging) ประกอบไปด้วย 5 มิติหลัก ได้แก่ มิติด้านสุขภาพ มิติด้านความเป็นอยู่ มิติด้านการศึกษา มิติด้านรายได้ และมิติด้านการเข้าถึงบริการรัฐ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 อยู่ที่ร้อยละ 0.0024 คิดเป็นลดลงร้อยละ 82.98 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) ของกลุ่มผู้สูงอายุ ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 1,659.6 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ใน พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ใน พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่มีค่าอยู่ที่ร้อยละ 0.0141 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 82.98

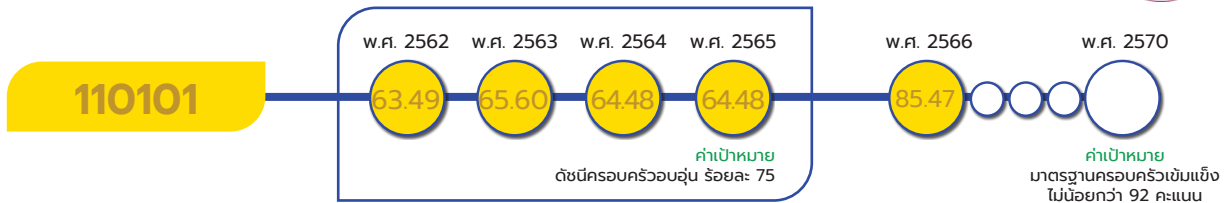

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110101

แผนแม่บทย่อย

การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ
การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

ครอบครัวไทยมีความเข้มแข็ง และมีจิตสำนึกความเป็นไทยดำรงชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ไม่น้อยกว่า 92 คะแนน

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครอบครัวไทยมีความเข้มแข็ง และมีจิตสำนึกความเป็นไทย ดำรงชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้นผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ จำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และการมีระบบและกลไกรองรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ สร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยสร้างครอบครัวที่เหมาะสมกับโลกในศตวรรษที่ 21 โดยส่งเสริมความรู้ในการวางแผนชีวิตที่เหมาะสมกับค่านิยมของคนรุ่นใหม่ และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมบนฐานความรู้ทางวิชาการตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์และถ่วงอายุต่าง ๆ พัฒนาทักษะชีวิตและการเรียนรู้การทำงานและการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพของประชากรแต่ละช่วงวัย รวมถึงการให้ทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วม พร้อมทั้งการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง โดยเน้นการส่งเสริมการเกื้อกูลกันของคนทุกวัยในครอบครัวในการดูแลสมาชิกในครอบครัว การส่งเสริมนโยบายการสร้าง ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ กลไก มาตรการด้านครอบครัวบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ สมรรถนะการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านครอบครัว การคุ้มครอง ช่วยเหลือ และพิทักษ์สิทธิครอบครัว และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเป็นมิตรต่อครอบครัว

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 110101 ได้มีการปรับตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 จากเดิม ดัชนีครอบครัวอบอุ่น ร้อยละ 80 เป็น มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ไม่น้อยกว่า 92 คะแนน ภายในปี 2570

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110101

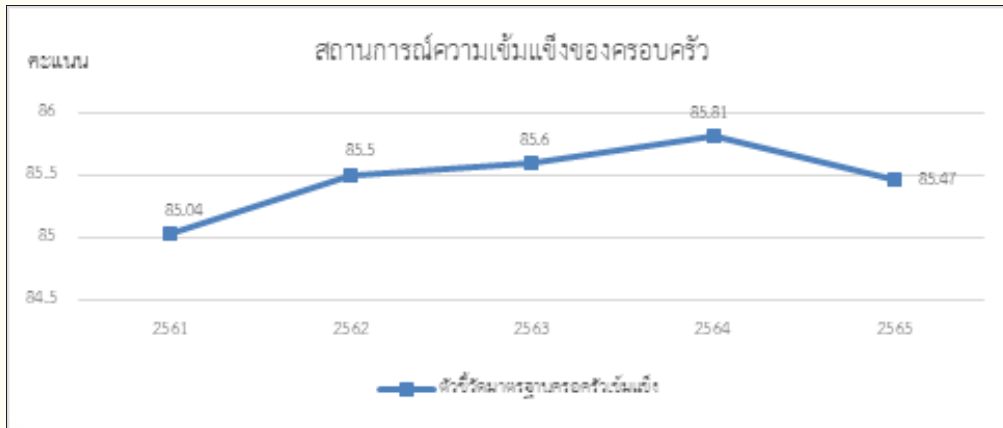
ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
<p>110101 ครอบครัวไทยมีความเข้มแข็ง และมีจิตสำนึกความเป็นไทย ดำรงชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น</p>	ไม่มี	ไม่มี

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 110101 ไม่ปรากฏความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) และประเด็นการปฏิรูปประเทศโดยตรง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากตัวชี้วัดมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ที่พิจารณาถึงความเข้มแข็งของครอบครัวใน 7 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านสัมพันธภาพ (2) ด้านการทำบทบาทหน้าที่ของครอบครัว (3) ด้านการพึ่งตนเองความพอเพียงทางด้านเศรษฐกิจ (4) ด้านสุขภาพครอบครัว (5) ด้านเทคโนโลยีสื่อสารและการเรียนรู้ (6) ด้านทุนทางสังคม และ (7) ด้านการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงและการปรับตัวได้ในภาวะยากลำบาก/วิกฤต โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล ณ พ.ศ. 2565) มีคะแนนมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งอยู่ที่ 85.47 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดให้มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งไม่น้อยกว่า 91.2 คะแนน โดยคิดเป็นร้อยละ 93.71 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด

ที่มา: รายงานประจำปี 2565 กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากมาตรฐานความเข้มแข็งของครอบครัว โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) มีค่าอยู่ที่ 85.47 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้มาตรฐานความเข้มแข็งของครอบครัวไม่ต่ำกว่า 92 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.90 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุดที่มีค่าอยู่ที่ 85.81 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แยลงร้อยละ 0.39

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานที่ผ่านมามุ่งเน้นการดำเนินงานในระดับพื้นที่ โดยพัฒนาศักยภาพที่มหาวิทยาลัยด้านครอบครัว เพื่อส่งเสริมการนำทักษะองค์ความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดสู่ชุมชนและกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการสร้างภูมิคุ้มกันครอบครัวจากความรุนแรงในครอบครัว การสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว และการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านทักษะสมอง รวมถึงพัฒนาศักยภาพการให้คำปรึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงานในระบบเพื่อนครอบครัว และยกระดับศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) ทุกจังหวัดทั่วประเทศแบบบูรณาการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้เป็นศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบลในประเด็นต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมการออม การทำบทบาทหน้าที่ของครอบครัว และการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการขจัดความรุนแรงในครอบครัวตั้งแต่การเฝ้าระวังป้องกัน แก้ไขปัญหา ช่วยเหลือ และคุ้มครอง รวมทั้งการดำเนินการกระบวนการยุติธรรม

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110101

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

แม้จะมุ่งเน้นการดำเนินการในระดับพื้นที่ แต่ด้วยกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่ ยังมีจำนวนมาก โดยเฉพาะศูนย์พัฒนาครอบครัวชุมชน และมีความกระจัดกระจายในการดำเนินงาน ในขณะที่จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังมีน้อย และงบประมาณที่จำกัด ประกอบกับแนวทางการดำเนินงาน ยังขาดความชัดเจน ทำให้การดำเนินงานในภาพรวมยังขาดความเข้มแข็ง และไม่สามารถผลักดันให้เกิด การขับเคลื่อนงานในเชิงประจักษ์ ซึ่งการสร้างการรับรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนต่อนโยบายที่เกี่ยวข้อง ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย อาทิ ครอบครัวเปราะบาง โดยการเพิ่มขึ้นของครอบครัวที่มีสมาชิก อายุต่ำกว่า 18 ปี ตั้งครรภ์/มีบุตร จะยิ่งส่งผลให้มีครอบครัวกลุ่มเปราะบางเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน หรือคู่มือปฏิบัติงานที่สามารถเข้าใจ ได้ง่าย พร้อมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถของการปฏิบัติงานด้านครอบครัวและบูรณาการฐานข้อมูลครอบครัว ที่สามารถระบุปัญหาในแต่ละพื้นที่ได้ เพื่อให้การดำเนินงานด้านครอบครัวมีประสิทธิภาพ ตรงจุด สามารถเข้าถึง กลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น และยังช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย อาทิ เพื่อนครอบครัว และส่งเสริมความเข้มแข็ง ของกลุ่มจิตอาสาในพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาเจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอ ตลอดจนดำเนินการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และการให้บริการสำหรับครอบครัวที่มีความหลากหลายและเป็นไปในเชิงรุกมากยิ่งขึ้นด้วย

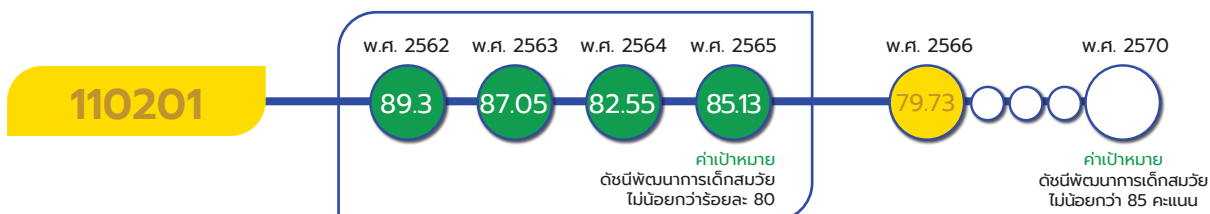

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110201

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วง
การตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ดัชนีพัฒนาการเด็กสมวัย ไม่น้อยกว่า 85 คะแนน

มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดให้มีการเตรียมความพร้อมทั้งสุขภาพ เจตคติ ความรู้ และทักษะให้แก่พ่อแม่ ก่อนการตั้งครรภ์ พร้อมทั้งส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ รวมทั้งกำหนดมาตรการสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานให้พ่อแม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเอง ทั้งการจูงใจให้สถานประกอบการจัดให้มีการจ้างงานที่ยืดหยุ่น รมรณรงค์ให้ผู้ชายตระหนักและมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่ในบ้านและดูแลบุตรมากขึ้น จัดให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพที่ดีและสมวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงพยาบาลทุกระดับและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานตามมาตรฐานงานอนามัยแม่และเด็กสู่มาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และสารอาหารที่จำเป็นต่อสมองเด็ก ตลอดจนส่งเสริมให้มีการติดตามพัฒนาการเด็กตั้งแต่แรกเกิดและเสริมสร้างองค์ความรู้ งานวิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดแนวทาง กลไก การส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็ก ให้เติบโตอย่างสมวัย สอดคล้องกับสถานการณ์ และสภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป จัดให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่ดีที่สมวัยทุกด้านโดยการพัฒนากลไกการสอนและปรับปรุงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่เน้นการพัฒนาทักษะสำคัญด้านต่าง ๆ โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ ประสิทธิภาพและความครอบคลุมในการบริการและสวัสดิการด้านสังคม และองค์ความรู้ นวัตกรรม และงานวิจัยด้านการพัฒนาเด็ก

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 110201 ยังคงตัวชี้วัดเดิม คือ ดัชนีพัฒนาการเด็กสมวัย แต่มีการปรับหน่วยวัดและค่าเป้าหมาย จากเดิม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 เป็น ไม่น้อยกว่า 85 คะแนน ภายในปี 2570

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110201

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
<p>11</p> <p>การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต</p> <p>110201</p> <p>เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น</p>	<p>หมายเหตุที่ 9</p> <p>ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม</p> <p>เป้าหมายระดับหมายเหตุ</p> <p>2. คนทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต</p>	<p>จ. ด้านการศึกษา</p> <p>(1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา 54 วรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย</p> <p>(2) ให้ดำเนินการตรวจกฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา 54 ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(3) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูและอาจารย์ให้เต็มผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู</p> <p>(4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่</p>
	<p>หมายเหตุที่ 12</p> <p>ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม</p> <p>เป้าหมายระดับหมายเหตุ</p> <p>1. คนทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต</p>	

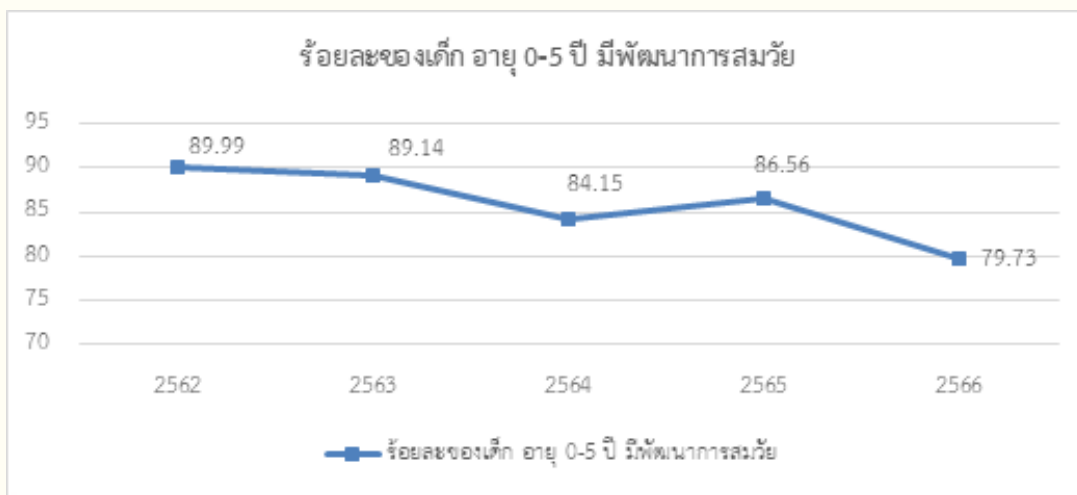
เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 110201 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนา ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) **หมายเหตุที่ 9** ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม **เป้าหมายที่ 2** คนทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และ **หมายเหตุที่ 12** ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต **เป้าหมายที่ 1** คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข ทั้งนี้ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญ มาตรา 258 ในส่วนของ **ด้านการศึกษา** กำหนดให้สามารถดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้มีกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูและอาจารย์ รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากดัชนี การพัฒนาเด็กสมวัยของประเทศไทย ซึ่งเป็นการคัดกรองพัฒนาการของเด็กอายุ 9 18 30 42 และ 60 เดือน ใน 5 ด้าน ได้แก่ การเคลื่อนไหว การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก การเข้าใจภาษา การใช้ภาษา การช่วยเหลือตนเอง และสังคม โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 ที่มีค่าอยู่ที่ 79.73 เทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2566 ที่กำหนดดัชนี การพัฒนาเด็กสมวัยของประเทศไทยไม่น้อยกว่า 85 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 93.8 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด และเมื่อพิจารณาในห้วงระยะเวลา 5 ปี พบว่ามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาเหตุมาจากปัญหาการคัดกรองที่ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย อาทิ กลุ่มครัวเรือนยากจน ได้ รวมถึงยังมีข้อจำกัดด้านความรู้ ทักษะการส่งเสริมเฝ้าระวังและกระตุ้นพัฒนาการของพ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านทัศนคติ ความเชื่อและการยอมรับในเรื่องพัฒนาการเด็ก รวมถึง โภชนาการของเด็กที่ยังไม่มีคุณภาพ

ที่มา : ระบบสารสนเทศสนับสนุนงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณา จากดัชนีการพัฒนาเด็กสมวัย โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีค่าอยู่ที่ 79.73 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ไม่ต่ำกว่า 85 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 93.8 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียง ในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูล ล่าสุด ที่มีค่าคะแนนอยู่ที่ 86.56 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่งลง ร้อยละ 7.89

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110201

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การพัฒนาเด็กสมวัยในช่วงที่ผ่านมามุ่งดำเนินงานผ่านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่ช่วงก่อนที่มีบุตร ผ่านสื่อทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ภายใต้โครงการเตรียมความพร้อมก่อนสมรสและก่อนมีบุตร เพื่อการเกิดทุกรายมีคุณภาพ อีกทั้งมีการเสริมสร้างทักษะความรู้ให้กับครอบครัวและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการเลี้ยงดูเด็ก รวมถึงพัฒนาทักษะแก่บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ซึ่งในระยะที่ผ่านมาได้มีความตระหนักถึงประเด็นสุขภาพจิตของเด็กมากขึ้น ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งอันจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กในระยะยาว นอกจากนี้ ยังมีความพยายามในการส่งเสริมให้มีสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพในทุกพื้นที่

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ในระยะที่ผ่านมาประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย แม้ว่าการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 จะผ่านไประยะหนึ่งแล้ว ผลกระทบต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยยังคงอยู่ โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลที่ยังขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ประกอบกับครูหรือผู้ดูแลเด็กที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยมีวุฒิการศึกษาหรือคุณสมบัติไม่เหมาะสมตามเกณฑ์ และครูที่ทำหน้าที่ผู้ช่วยไม่มีประสบการณ์หรือผ่านการฝึกอบรมการดูแลเด็กปฐมวัย อีกทั้งโภชนาการภายในโรงเรียนยังไม่ได้คุณภาพ

เมื่อพิจารณาถึงคุณภาพในการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง พบว่า ยังมีความท้าทายในการเลี้ยงดูทารกแรกเกิด โดยรายงานสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2565 ชี้ให้เห็นว่า อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 6 เดือนของไทยมีเพียงร้อยละ 28.6 และลดลงเมื่อครบกำหนดลาคลอด 3 เดือน ซึ่งระยะเวลา 6 เดือนเป็นระยะเวลาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กแรกเกิด เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่สมองของทารก

มีการเจริญเติบโตเร็วที่สุด นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเผชิญความท้าทายในการจัดการปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่นที่ยังมีอัตราสูงในบางพื้นที่และยังพบการคลอดซ้ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพทารก เนื่องจากพ่อและแม่ไม่สามารถที่จะเลี้ยงดูได้ด้วยตนเอง

สำหรับโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ยังคงมีความท้าทายในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในมิติของการบริการที่มีเวลาทำการไม่ตรงกับวิถีชีวิตปัจจุบัน อีกทั้งยังไม่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยในช่วงอายุ 0 - 2 ปี นอกจากนี้ฐานข้อมูลการพัฒนาเด็กปฐมวัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ยังขาดการบูรณาการอย่างแท้จริง ขณะที่ความครอบคลุมของการคัดกรองลดลง ซึ่งยังอยู่ในขั้นตอนของการหาข้อเท็จจริงแต่ได้มีการสนับสนุนเบื้องต้นว่าอาจเป็นผลมาจากการถ่ายโอน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพส่วนตำบล (รพ.สต.) สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอยู่นอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทำให้ รพ.สต. บางส่วนไม่ได้ดำเนินการตรวจคัดกรองพัฒนาการเด็กตามเดิม

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีระบบหนุนเสริมผู้ปกครอง ทั้งด้านทักษะการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ถูกต้อง ตั้งแต่ก่อนการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย และด้านทรัพยากรที่จำเป็นต่อพัฒนาการเด็ก โดยเฉพาะในครัวเรือน ด้อยโอกาส มีการพัฒนาให้มีครูหรือผู้ดูแลเด็กที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เพียงพอ และมีระบบติดตามเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการตกหล่นในการคัดกรองและการจัดสวัสดิการ สำหรับเด็กปฐมวัย ควบคู่ไปกับการส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ ในการจัดให้มีศูนย์เด็กเล็กในพื้นที่ที่สามารถจัดบริการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพด้วยการกระจายอำนาจ รวมถึงขยายเกณฑ์อายุของศูนย์เด็กเล็กให้ครอบคลุมกลุ่มเด็ก 0-2 ปี และปรับเวลาการทำงานของศูนย์ฯ ให้สอดคล้องกับเวลาการทำงานของผู้ปกครอง

ในด้านสวัสดิการสำหรับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการเลี้ยงดูเด็กควรมีการผลักดันให้มารดาสามารถ ลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรได้นานยิ่งขึ้นให้ครอบคลุมระยะเวลา 6 เดือนแรก รวมถึงอนุญาตให้บิดาสามารถลา เพื่อเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยเช่นกัน โดยต้องมีการทำข้อตกลงระหว่างนายจ้างถึงข้อกำหนดรวมถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

นอกจากนี้ ควรมีการผลักดันการขับเคลื่อนบูรณาการการจัดทำระบบฐานข้อมูลการส่งเสริมสุขภาพ เด็กปฐมวัยให้เป็นฐานข้อมูลเดียว และนำข้อมูลการดำเนินงานของเขตสุขภาพที่ 13 เข้ามาคำนวณด้วย เพื่อให้เกิดการติดตามการพัฒนาส่งเสริมดูแลเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ และสะท้อนให้เห็นถึง สถานการณ์และสภาพปัญหาอย่างแท้จริง

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110301

แผนแม่บทย่อย | การพัฒนาช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น

*หมายเหตุ : เป้าหมาย 110301 ตัวชี้วัดความสามารถในการแข่งขันการพัฒนากุณมนุษย์ด้านทักษะแรงงานในภาค ของ World Economic Forum (WEF) (ข้อมูลล่าสุด พ.ศ. 2562) โดยปัจจุบันยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว จึงใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงใน พ.ศ. 2566

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ความสามารถในการแข่งขันการพัฒนากุณมนุษย์ด้านทักษะแรงงานในภาค ไม่น้อยกว่า 70 คะแนน

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น ปลูกฝังความเป็นคนดีมีวินัย พัฒนาทักษะความสามารถที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาหรืออาชญากรรมต่าง ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความยืดหยุ่นทางความคิด รวมถึงทักษะด้านภาษา ศิลปะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับ ความสามารถ ความถนัดและความสนใจ รวมถึงการวางพื้นฐานการเรียนรู้เพื่อการวางแผนชีวิตและวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยและนำไปปฏิบัติได้ ตลอดจนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน รวมถึงทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วม และทำงานกับผู้อื่นได้ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม ซึ่งหากมีการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ และมีหลักสูตรการศึกษาที่เอื้อต่อทักษะชีวิต มีการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ในหลักสูตรและสร้างการมีส่วนร่วมของวัยเรียน/วัยรุ่น จะช่วยให้การพัฒนาเด็กและเยาวชนบังเกิดผลสัมฤทธิ์ ได้ โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ สมรรถนะการเรียนรู้ และนวัตกรรม กฎหมาย นโยบาย และมาตรการส่งเสริมการขับเคลื่อนและยกระดับการพัฒนาช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มีคุณภาพ ทันสมัย และเหมาะสม ต่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบ การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กและเยาวชน และเทคโนโลยีและดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้

การพัฒนาคุณภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110301

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 110301 ได้มีการปรับตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 จากเดิม คะแนนความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะ (Skill) ของ World Economic Forum (WEF) เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 เป็น ความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะแรงงานในอนาคตไม่น้อยกว่า 70 คะแนน ภายในปี 2570

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

<p>เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)</p> <p>11</p> <p>การพัฒนาคุณภาพคนตลอดช่วงชีวิต</p> <p>110301</p> <p>วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิดวิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหาปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น</p>	<p>แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)</p> <p>หมวดหมายที่ 12</p> <p>ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต</p> <p>เป้าหมายระดับหมวดหมาย</p> <ol style="list-style-type: none"> คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต 	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258</p> <p>จ. ด้านการศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา 54 ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้มีผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่
--	--	--

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 110301 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) หมวดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต เป้าหมายที่ 1 คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข และเป้าหมายที่ 3 ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญ มาตรา 258 ในส่วนของด้านการศึกษา กำหนดให้สามารถดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ นิสัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้มีกลไกและระบบการผลิต และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัด เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110301

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะแรงงานในอนาคตของ World Economic Forum (WEF) ใน พ.ศ. 2562 (ข้อมูลล่าสุด) ประเทศไทยได้ 60.70 คะแนน โดยปัจจุบันยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว ดังนั้น สถานการณ์ พ.ศ. 2566 สะท้อนเทียบเคียงจากข้อมูลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของสถาบันการจัดการนานาชาติ (IMD) ซึ่งจัดอันดับ 64 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก รายงานว่า ทักษะคนไทยยังไม่ตอบโจทย์โลกแห่งการทำงานและการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนี้

ผลิตภาพกำลังแรงงาน อยู่ในอันดับ 30 คะแนน 6.41 คงที่จากอันดับที่ 30 คะแนน 6.26 ในปีก่อนหน้า

การฝึกปฏิบัติงาน อยู่ในอันดับที่ 21 คะแนน 5.77 ปรับตัวดีขึ้นจากอันดับที่ 27 คะแนน 5.47 ในปีก่อนหน้า

ความเพียงพอของแรงงานทักษะ อยู่ในอันดับที่ 24 คะแนน 6.00 ปรับตัวแย่ลงจากอันดับที่ 21 คะแนน 5.88 ในปีก่อนหน้า

ทักษะด้านการเงิน อยู่ในอันดับที่ 33 คะแนน 6.23 ปรับตัวดีขึ้นจากอันดับที่ 39 คะแนน 5.82 ในปีก่อนหน้า

วัฒนธรรมของประเทศเปิดกว้างต่อแนวคิดของชาวต่างชาติ อยู่ในอันดับ 8 คะแนน 7.92 ปรับตัวดีขึ้นจากอันดับที่ 11 คะแนน 7.72 ในปีก่อนหน้า

ความยืดหยุ่นและการปรับตัวเมื่อเจอความท้าทายใหม่ ๆ อยู่ในอันดับที่ 20 คะแนน 7.17 ปรับตัวดีขึ้นจากอันดับที่ 34 คะแนน 6.55 ในปีก่อนหน้า

ค่านิยมของสังคมสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อยู่ในอันดับที่ 28 คะแนน 6.58 ปรับตัวดีขึ้นจากอันดับที่ 34 คะแนน 6.28 ในปีก่อนหน้า

ความพร้อมด้านทักษะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยี อยู่ในอันดับที่ 36 คะแนน 6.74 ปรับตัวดีขึ้นจากอันดับที่ 45 คะแนน 6.22 ในปีก่อนหน้า

ชี้ให้เห็นว่า ทักษะ 6 จาก 8 ด้านมีคะแนนคิดเป็นสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 70 ชี้ว่าทักษะของคนไทยยังเป็นข้อจำกัดต่อการเพิ่มขีดความสามารถในแข่งขันของประเทศ โดยระบบการศึกษาและการพัฒนากำลังคนในวัยเรียนและวัยรุ่นยังคงไม่สามารถสร้างคนที่มีความพร้อมสำหรับการใช้ชีวิตและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก นอกจากนี้ รายงาน Global Skills Report ค.ศ. 2023 ที่จัดอันดับและรายงานผลทักษะของผู้ลงทะเบียนเรียนโดยคอร์สเสียจากราก 100 ประเทศ จำนวน 124 ล้านคน มุ่งเน้น 3 ทักษะการทำงานยอดนิยมได้แก่ ธุรกิจ เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์ข้อมูล ซึ่งแบ่งเกณฑ์คะแนนออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับแนวหน้า มีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 76 ระดับที่แข่งขันได้ มีคะแนนร้อยละ 51 - 75 ระดับที่มีข้อจำกัด มีคะแนนร้อยละ 26 - 50 และระดับที่มีทักษะที่ล้าหลัง มีคะแนนร้อยละ 25 หรือต่ำกว่า โดยพบว่า ในภาพรวมไทยอยู่ในอันดับที่ 83 **ผู้เรียนไทยมีทักษะด้านธุรกิจ** อยู่ในอันดับที่ 67 โดยมีคะแนนโดดเด่นด้านการตลาดแต่ทักษะความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการอยู่ในระดับต่ำมากที่สุดที่ร้อยละ 8

ด้านเทคโนโลยี อยู่ในอันดับที่ 76 โดยทักษะด้านระบบปฏิบัติการอยู่ที่ร้อยละ 9 และวิศวกรรมความปลอดภัยอยู่ที่ร้อยละ 19 และ**ด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูล** อยู่ในอันดับที่ 79 ทั้งนี้ เมื่อนำคะแนนการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของสถาบันการจัดการนานาชาติ พ.ศ. 2566 มาเฉลี่ยและแปลงเป็นฐานร้อย สรุปได้ว่า สถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีค่าคะแนนอยู่ที่ 66 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ.2566 ที่กำหนดให้มีคะแนนไม่น้อยกว่า 62 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 106.45 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดอยู่ที่ร้อยละ 7 การแสดงและรายงานผลข้อมูล อยู่ที่ร้อยละ 15 สอดคล้องกับผลการจัดอันดับโดย International Institute for Management Development (IMD) และเน้นย้ำถึงจุดอ่อนของสมรรถนะที่จำเป็นต้อง

การทำงานในโลกธุรกิจทั้งด้านความเป็นผู้นำที่ส่งผลต่อการบริหารบริหารจัดการชีวิตและการทำงานให้สำเร็จ ด้านเทคโนโลยีที่สะท้อนถึงช่องว่างในการขับเคลื่อนภาคการผลิตและบริการฐานความรู้และนวัตกรรม และวิทยาศาสตร์ข้อมูลซึ่งเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์เพื่อช่วยในการรักษา ซึ่งเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ทั้งนี้ ผลคะแนนจากการจัดอันดับทางด้านทักษะจากทั้งสองสถาบันดังกล่าวชี้ว่าไทยยังห่างไกลจากการบรรลุเป้าหมายเดิมใน พ.ศ. 2570 ที่ตั้งไว้ไม่น้อยกว่า 70 คะแนน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 สะท้อนเทียบเคียงจากข้อมูลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของสถาบันการศึกษานานาชาติ ซึ่งจัดอันดับ 64 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีคะแนนอยู่ที่ 66 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้มีคะแนนไม่น้อยกว่า 70 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 94.29 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มี**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่มีคะแนนอยู่ที่ 62 คะแนน สะท้อนให้เห็นถึง**สถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 5.26**

การดำเนินงานที่ผ่านมา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักได้มุ่งเน้นการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอย การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของผู้เรียนในระดับขั้นพื้นฐานผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ อาทิ การอบรมพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนในวิชาการอ่านและภาษาไทยที่ใช้วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เป็นสื่อหรือสถานการณ์การเรียนรู้ และการจัดการอบรมการจัดการเรียนการสอนภาษาที่สอง อาทิ จีน เกาหลี เยอรมัน และฝรั่งเศส การจัดอบรมให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้ด้านปัญญาประดิษฐ์ วิทยาการข้อมูล และการเป็นพลเมืองดิจิทัล ซึ่งเป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาผู้ถ่ายทอดความรู้ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 มากขึ้น การพัฒนาเนื้อหาประกอบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลระดับกลางและสมรรถนะดิจิทัลระดับสูง เพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะชีวิตและการทำงาน รวมทั้ง การให้คำปรึกษาแนะนำอาชีพในอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกซึ่งเป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ผ่านการเปิดโลกอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน ตลอดจนการยกระดับคุณภาพโรงเรียนเรียนในพื้นที่ลักษณะพิเศษ (โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารและโรงเรียนพื้นที่เกาะ) และการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยการดำเนินงานจะช่วยให้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีความทันสมัยมากขึ้น ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ภาษา

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110301

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

การดำเนินงานที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับการสร้างครูที่สามารถจัดการเรียนรู้ในวิชาการ คำนวณและการอ่านเขียนซึ่งเป็นจุดอ่อนสำคัญของผู้เรียนไทย อย่างไรก็ตาม ในโลกแห่งความไม่แน่นอนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้เรียนที่ส่วนใหญ่อยู่ในเจนเนอเรชันซีที่เติบโตมากับสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบดิจิทัล และสื่อออนไลน์ ทำให้สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ชื่นชอบความสะดวกสบาย และความรวดเร็ว และเจนเนอเรชันอัลฟ่าซึ่งเกิดจากครอบครัวที่มีลูกน้อยคนหรือมีลูกเพียงคนเดียวทำให้พ่อแม่ใช้ทรัพยากรในการเลี้ยงดูและดูแลเอาใจใส่ได้อย่างเต็มที่ โดยใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟนทำให้อาจมีพฤติกรรมปิดกั้นตัวเองจากครอบครัวและคนรอบข้างส่งผลให้การปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัวและทักษะมนุษยสัมพันธ์ต่ำ มีความ

อดทนต่ำและอยู่กับสิ่งที่ต้องใช้เวลานานๆ ได้ยาก ขาดความรับผิดชอบในการทำงานได้ง่าย ซึ่งผู้เรียนจากสองเจนเนอเรชันนี้กำลังจะเป็นกำลังแรงงานหลักของประเทศในอนาคต ขณะที่ การดำเนินงานที่ผ่านมายังคงมุ่งไปที่การพัฒนาการเรียนรู้อันในห้องเรียนที่เน้นความรู้และทักษะทางวิชาการเป็นหลัก แต่ยังขาดแนวทางการพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตและทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน อาทิ การคิดเป็นระบบ การสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหา การปรับตัวและการสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์ เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและจัดการกับความเครียดในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย โดยความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน โรงเรียน และสังคม ตลอดจนทักษะการวางแผนชีวิตและทักษะการเงิน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาคควรมุ่งพัฒนาองค์ความรู้และยกระดับครูให้สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะการใช้ชีวิตและทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน และทักษะทางด้านอารมณ์ และสามารถเป็นผู้ชี้แนะการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิรูปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย และการเป็นพลเมืองโลก ควบคู่กับการสร้างสภาพแวดล้อมที่มีคุณภาพ ปลอดภัยเหมาะสมทั้งในระบบและนอกระบบ และการสร้างพื้นที่เรียนรู้และพื้นที่แสดงออกของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและครอบคลุม รวมทั้ง ร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการเปิดโลกอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนนโยบายลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการกระจายความเท่าเทียมด้านสวัสดิการและคุณภาพทางการศึกษาโดยเฉพาะกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่นที่มีฐานะยากจนให้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างเสมอภาคและครอบคลุม มีการใช้กลไกในพื้นที่ในการเฝ้าระวังและช่วยเหลือกลุ่มเด็กนอกระบบและกลุ่มเสี่ยงหลุดออกนอกระบบการศึกษา

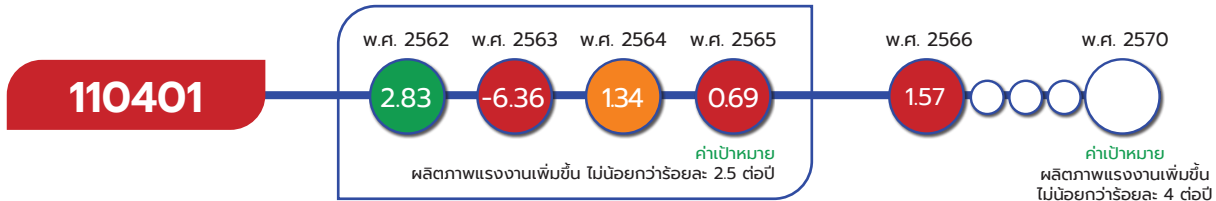

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110401

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาและยกระดับ
ศักยภาพวัยแรงงาน

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ต่อปี

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น ยกย่องศักยภาพ ทักษะและสมรรถนะของคนในช่วงวัยทำงานให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคลและความต้องการของตลาดงาน รวมทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจและเพิ่มผลิตภาพการผลิตให้กับประเทศเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์ และความรู้ความเข้าใจและทักษะทางการเงินเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและหลักประกันของตนเองและครอบครัว รวมทั้งสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับวัยทำงานผ่านกลไกการคุ้มครองทางสังคมและการส่งเสริมการออม ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทักษะแรงงานฝีมือให้เป็นผู้ประกอบการใหม่ และสามารถพัฒนาต่อยอดความรู้ในการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ เพื่อสร้างโอกาสและทางเลือกในการทำงาน โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ หลักสูตรตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน สมรรถนะแรงงานและผู้สอนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การรับรองสมรรถนะแรงงาน การรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงาน ความพร้อมของกำลังแรงงาน ประสิทธิภาพของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านแรงงาน และการบูรณาการฐานข้อมูลแรงงาน และทะเบียนแรงงาน

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 110401 ยังคงตัวชี้วัดเดิม คือ ผลิตภาพแรงงาน แต่มีการปรับค่าเป้าหมาย จากเดิม เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.5 ต่อปี เป็น เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ต่อปี

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110401

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

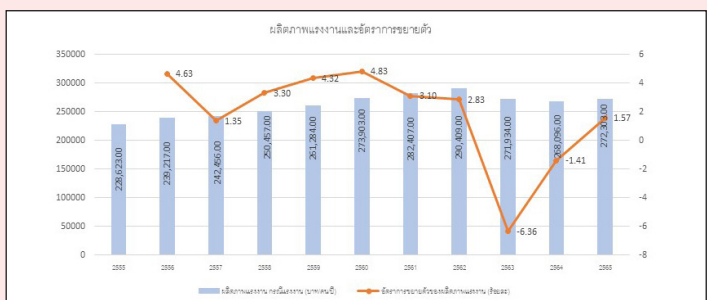
เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
<p>11</p> <p>การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต</p> <p>110401</p> <p>แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเอง ให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัว และเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น</p>	<p>หมายเหตุที่ 9</p> <p>ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม</p> <p>เป้าหมายระดับหมวดหมาย</p> <p>2. คนทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต</p> <p>หมายเหตุที่ 12</p> <p>ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต</p> <p>เป้าหมายระดับหมวดหมาย</p> <p>1. คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉบับพันของโลกร่วมกันสามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข</p>	<p>จ. ด้านการศึกษา</p> <p>(1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย</p> <p>(2) ให้ดำเนินการตรวจกฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา 54 ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(3) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้มีผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญของความเป็นครูมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู</p> <p>(4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่</p>

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 110301 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) **หมายเหตุที่ 9** ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม **เป้าหมายที่ 2** คนทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต **หมายเหตุที่ 12** ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต **เป้าหมายที่ 1** คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉบับพันของโลกร่วมกันสามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข และ**เป้าหมายที่ 2** กำลังคนมีสมรรถนะสูงสอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต ทั้งนี้ เพื่อให้**เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 258** ในส่วนของด้านการศึกษา กำหนดให้สามารถดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้มีกลไกและระบบการผลิต และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากผลิตภาพแรงงาน โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) ผลิตภาพแรงงานมีค่าอยู่ที่ 272,303 บาท/คน/ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.57 จาก พ.ศ. 2564 ที่มีค่าอยู่ที่ 268,096 บาท/คน/ปี เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2566 ที่กำหนดให้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 39.25 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด

ที่มา : รายงานสภาวะสังคมไทย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากอัตราการเพิ่มของผลิตภาพแรงงาน โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) ผลิตภาพแรงงานมีค่าอยู่ที่ 272,303 บาท/คน/ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.57 จาก พ.ศ. 2564 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ ผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 39.25 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด ส่งผลให้มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ซึ่งมีการหดตัวอยู่ที่ร้อยละ 1.41 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แยลงร้อยละ 211.35

การดำเนินงานที่ผ่านมา

ในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้มุ่งเพิ่มผลิตภาพแรงงานผ่านการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของกำลังคน และการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งงานตามความต้องการและความถนัด การยกระดับผลิตภาพและพัฒนาากำลังคนผ่านการจัดฝึกอบรม เพื่อเพิ่มศักยภาพฝีมือและสมรรถนะแรงงานรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันในภาคอุตสาหกรรมยานยนต์ หุ่นยนต์ ท่องเที่ยว โลจิสติกส์ และการลดความสูญเสียและการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และการพัฒนาศักยภาพแรงงานขั้นสูงในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก การพัฒนาแรงงานในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และกิจกรรมส่งเสริมระบบแรงงานสัมพันธ์ อย่างไรก็ตาม โครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีเพียง 3 โครงการจาก 3 หน่วยงาน ซึ่งเป็น

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110401

หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนากำลังคนในระดับตำแหน่งงานในระดับพื้นที่ทั้งสิ้น ได้แก่ แพลตฟอร์ม การส่งเสริมศักยภาพการดูแลเด็กในยุคชีวิตวิถีใหม่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โครงการผลิตผู้เชี่ยวชาญใช้งาน เครื่องจักรกลซีเอ็นซีทำงานร่วมกับแขนกลหุ่นยนต์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ โครงการ ส่งเสริมการเรียนรู้หลักการสุขาภิบาลอาหาร สุขวิทยาส่วนบุคคลของผู้สัมผัสอาหารในจังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่สอดคล้องกับปัจจัยความสำเร็จด้านหลักสูตรตรงกับความต้องการของ ตลาดแรงงานเพียงประเด็นเดียวเท่านั้น และไม่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาแรงงานให้มีทักษะ อาชีพสูง และยังขาดการดำเนินงานเพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาตนเองให้เต็ม ศักยภาพ ปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพ ผ่านมาตรการนโยบายตลาดงานเชิงรุก อาทิ การปรับโครงสร้างค่าแรงให้สอดคล้องกับทักษะฝีมือแรงงาน การจับคู่งานกับแรงงาน การเปิดโลกทัศน์ เส้นทางอาชีพให้แก่ นักเรียน นักศึกษา บุคคลทั่วไป รวมทั้งผู้ที่ต้องการเปลี่ยนสายงานด้วย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

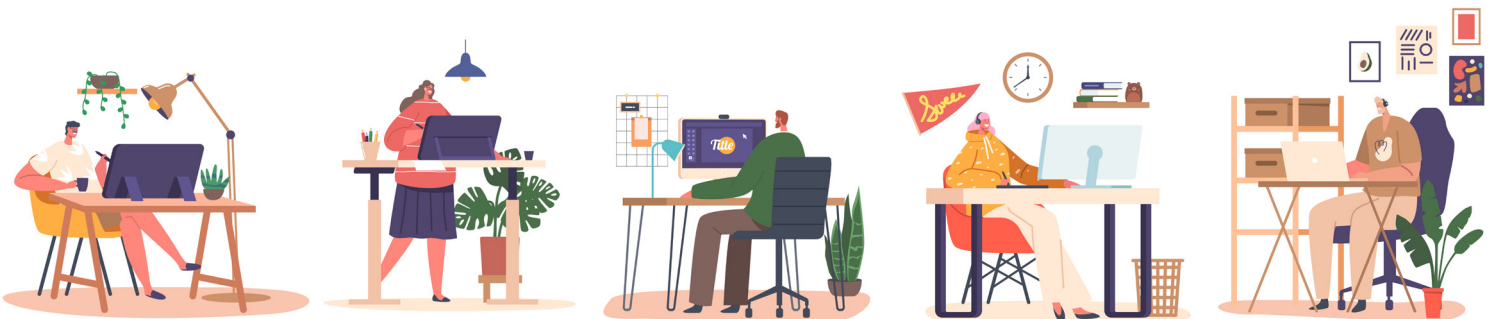
การเข้าสู่สังคมสูงวัยทำให้ไทยเผชิญกับ การขาดแคลนวัยแรงงาน การเพิ่มผลิตภาพแรงงาน เป็นไปอย่างล่าช้าจนอาจฉุดรั้งการเติบโตทาง เศรษฐกิจของประเทศ ประกอบกับความก้าวหน้า ของเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างก้าวกระโดด ระบบอัตโนมัติ ในภาคการผลิตและบริการ และความจำเป็น ในการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว ได้ส่งผลให้ ทุนมนุษย์ของไทยในปัจจุบันที่อยู่ในระดับต่ำ อยู่แล้วไม่สามารถตอบสนองกับทิศทางการพัฒนา เศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น แรงงานบางกลุ่มเสี่ยงต่อ การตกงานหากไม่ได้รับการเพิ่มพูนทักษะเพื่อ ให้ทำงานได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและพัฒนา ทักษะใหม่ๆ ขณะที่การดำเนินงานของกระทรวง แรงงานซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาผลิต ภาพแรงงานยังคงเป็นไป ในลักษณะการจัดฝึ กอบรม โดยใช้งบประมาณเพียงประมาณ 48 ล้านบาท ครอบคลุมแรงงานประมาณ 16,000 คน แต่ยังขาดการพัฒนากรอบแนวคิดการพัฒนาผลิต ภาพเพื่อยกระดับและปรับทักษะขนานใหญ่ ทั้งเชิงความรู้และเทคนิค (hard skills) และทักษะ ที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น (soft skills) เพื่อให้แรงงานมีสมรรถนะตรงกับความต้องการ

ของตลาดงานที่ปรับตัวไปสู่การใช้เทคโนโลยีขั้นสูง รวมทั้ง ยังมีข้อจำกัดจากค่าจ้างไม่สอดคล้อง กับผลิตภาพแรงงาน ส่งผลให้การพัฒนาผลิตภาพ แรงงานในช่วงปีที่ผ่านมาไม่สามารถสร้างผลกระทบ เชิงบวกต่อประเทศในวงกว้างได้อย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งยังขาดแนวทางการปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาฝีมือแรงงาน การบริหารจัดการ กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานให้สามารถเป็นเครื่องมือ ผลักดันและจูงใจให้เกิดการยกระดับผลิตภาพ แรงงานในระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ใน พ.ศ. 2566 ประเทศไทยยังมีแรงงานนอกระบบ ประมาณ 21 ล้านคน หรือคิดเป็นแรงงานร้อยละ 52 ของจำนวนผู้มีงานทำของประเทศ ซึ่งแรงงานนอกระบบดังกล่าวสำเร็จการศึกษาในระดับประถม ศึกษามากที่สุด และร้อยละ 55 ทำงานอยู่ใน ภาคเกษตรกรรม และยังคงมีค่าจ้างต่ำกว่าลูกจ้าง ในระบบเกือบ 2 เท่า โดยกว่าร้อยละ 28.2 ประสบปัญหาด้านค่าตอบแทนงานขาดความ ต่อเนื่อง งานหนักเกินไป ขณะที่การยกระดับ สวัสดิการและคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ ยังเป็นไปอย่างล่าช้า

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

เร่งพัฒนารอบแนวคิดการพัฒนาผลิตภาพและหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อยกระดับและปรับทักษะ ขนานใหญ่ทั้งเชิงความรู้และเทคนิค (hard skills) และทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น (soft skills) เพื่อให้แรงงานมีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาแรงงานสมรรถนะสูงเพื่อตอบโจทย์ระบบเศรษฐกิจใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึง พัฒนาฐานข้อมูลภาวะตลาดงาน และความต้องการกำลังคนในมิติต่าง ๆ อาทิ ทั้งจากการลงทุนในอุตสาหกรรมอนาคต และการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนปฏิรูปกฎระเบียบ และมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการ ในการส่งเสริมการยกระดับฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่อง และเพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้กับแรงงานไทย ทั้งนี้ ควรกำหนดค่าจ้างตามผลิตภาพ โดยอาจใช้เกณฑ์ของค่าจ้างตามมาตรฐาน ฝีมือแรงงาน เพื่อให้แรงงานที่มีทักษะสูงขึ้นได้รับค่าแรงที่สูงขึ้น นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับกลุ่ม แรงงานที่เป็นแรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุ และแรงงานพิการ ตลอดจนการส่งเสริม คุ้มครอง และพัฒนาให้มีศักยภาพในการทำงาน เพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ และได้รับความคุ้มครองหรือเข้าถึง หลักประกันทางสังคม

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110402

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาและยกระดับ
ศักยภาพวัยแรงงาน

*หมายเหตุ : เป้าหมาย 110402 เนื่องจากสัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของ ไทย พ.ศ. 2566 อยู่ระหว่างจัดเก็บ (ข้อมูลล่าสุด พ.ศ. 2564 มีสัดส่วนร้อยละ 9.7) จึงใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงโดยใช้คะแนนการจัดอันดับ The Global Talent Competitiveness Index 2023

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

มีคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาทำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

สัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต่อกำลังแรงงานเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 15

มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างชาติและคนไทยที่มีความสามารถพิเศษ ในต่างประเทศ ทั้งในรูปแบบการทำงานชั่วคราวและถาวร เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน ให้กับประเทศ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนผู้มีความสามารถพิเศษทั้งคนไทยหรือคนต่างชาติที่กำเนิด ในประเทศไทย ให้สามารถแสดงศักยภาพและใช้ความสามารถในการทำประโยชน์ และสร้างชื่อเสียง ให้แก่ประเทศ ตลอดจนอำนวยความสะดวกให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาจำเป็นหรือขาดแคลนจากต่างประเทศ เข้ามาทำงานในประเทศไทย โดยเชื่อมโยงข้อมูลแรงงานไทยและต่างชาติเข้าด้วยกัน ผ่านกลไกบริหารจัดการ แรงงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นข้อมูลให้กับตลาดแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในการสรรหาบุคลากร ที่ตรงกับความต้องการของแรงงานและองค์กรส่งเสริมการพัฒนา การปรับเปลี่ยนทัศนคติ และสร้างศักยภาพให้ผู้ที่เคยกระทำผิดสามารถประกอบอาชีพ เป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ และอยู่ในสังคม อย่างสงบสุข โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ หลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ความครอบคลุมของสิทธิประโยชน์ของชาวต่างชาติ ที่เข้ามาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมาย สภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่ทันสมัย และการบูรณาการฐานข้อมูลด้านแรงงาน

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 110402 ได้มีการปรับตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 จากเดิม กำหนดให้ สัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 เป็น สัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต่อกำลังแรงงาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ภายใน ปี 2570

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 <p>การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต</p> <p>110402</p> <p>มีคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาทำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น</p>	<p>หมวดหมายที่ 12</p> <p>ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต</p> <p>เป้าหมายระดับหมวดหมาย</p> <p>2. กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถ</p>	<p>จ. ด้านการศึกษา</p> <p>(1) ให้สามารถเริ่มต้นดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่า</p> <p>(2) ให้ดำเนินการตามกฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา 54 ให้แล้วเสร็จ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(3) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้มีผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู</p> <p>(4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่</p>

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 110402 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) **หมวดหมายที่ 12** ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต เป้าหมายที่ 2 กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต ทั้งนี้ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 258 ในส่วนของด้านการศึกษา กำหนดให้สามารถดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้มีกลไกและระบบการผลิต และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

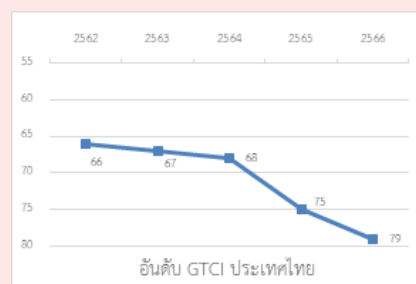
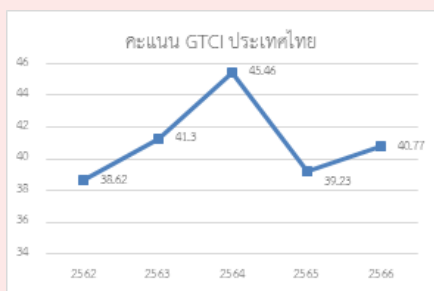
สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 สัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 อยู่ระหว่างการจัดเก็บ โดยมีข้อมูลล่าสุด พ.ศ. 2564 มีสัดส่วนร้อยละ 9.7 ต่อกำลังแรงงานทั้งหมด ดังนั้น สถานการณ์ พ.ศ. 2566 จึงสะท้อนเทียบเคียงจากคะแนนการจัดอันดับ The Global Talent Competitiveness Index 2023 จากสถาบัน INSEAD ซึ่งพิจารณาถึงปัจจัยหลัก 6 ปัจจัย ที่ส่งผลให้ประเทศพัฒนาและสามารถดึงดูด/รักษาไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ อันประกอบไปด้วย (1) ปัจจัยทุนเสริมการค้าเงินธุรกิจ (2) ปัจจัยการดึงดูดทรัพยากรมนุษย์ (3) ปัจจัยความสามารถในการเติบโตของประเทศ (4) ปัจจัยการรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ (5) ปัจจัยทางอาชีพและทักษะเชิงเทคนิค และ (6) ปัจจัยด้านความรู้ทักษะระดับสากล โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีคะแนนการจัดอันดับ The Global Talent Competitiveness Index 2023 รวมอยู่ที่ 40.77 เพิ่มขึ้นอยู่ที่

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110402

ร้อยละ 3.92 เทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2566 ที่กำหนดให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.04 คิดเป็นร้อยละ 35.50 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดได้คะแนนโดยรวมอยู่ที่ 40.77 คะแนน ถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 79 จาก 134 ประเทศ โดยคะแนนโดยรวมของประเทศไทยปรับตัวดีขึ้นจากปี พ.ศ. 2565 ที่อยู่ที่ 39.23 คะแนน แต่อันดับของประเทศไทยลดลงจากอันดับที่ 75 เป็นอันดับที่ 79 และมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง ซึ่งด้านที่ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับต่ำที่สุดคือด้านการดึงดูดทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ (อันดับที่ 92)

ที่มา: รายงาน The Global Talent Competitiveness Index 2023

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 สะท้อนเทียบเคียงจากคะแนนการจัดอันดับ The Global Talent Competitiveness Index 2023 โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีคะแนนรวมอยู่ที่ 40.77 คิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.92 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 ที่จะต้องมีสัดส่วนร้อยละ 15 คิดเป็นร้อยละ 26.13 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มี **สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง)** ทั้งนี้ หากเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่มีคะแนนรวมอยู่ที่ 39.23 สะท้อนให้เห็น **สถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 3.92**

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานที่ผ่านมาในการพัฒนาเพื่อยกระดับศักยภาพแรงงาน โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มุ่งส่งเสริมให้แรงงานไทยมีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคลและความต้องการของตลาดแรงงานสามารถปรับตัวได้เท่าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับส่งเสริมทักษะให้นำทักษะที่มีอยู่ไปต่อยอดเพื่อให้เกิดการสร้างสรรคงานใหม่ ๆ ผ่านการจัดอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ในหลากหลายสาขาอาชีพ และส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ที่จะส่งผลให้เกิดการเพิ่มสัดส่วนแรงงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมต่อไป อีกทั้งหน่วยงานยังมุ่งที่จะดึงดูดแรงงานทักษะสูงให้เข้ามาทำงานในประเทศไทย อาทิ การออกมาตรการวีซ่าระยะยาว (Long-Term Resident Visa : LTR Visa) เพื่อมุ่งดึงดูดแรงงานต่างชาติที่มีศักยภาพสูง อาทิ กลุ่ม Digital Nomad และกลุ่มผู้ที่มีความมั่งคั่ง การออกใบอนุญาตการทำงานแก่ผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการถ่ายโอนความรู้ทางด้านเทคโนโลยีจากผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศสู่แรงงานไทย ผ่านการทำข้อตกลงกับหน่วยงาน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยกับต่างประเทศ ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มแรงงานในประเทศไทย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย

แม้ที่ผ่านมาประเทศไทยจะมีการส่งเสริมให้มีทักษะและความสามารถที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ การจัดอบรมส่งเสริมทักษะแรงงาน การให้ทุนการศึกษา แต่ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลกกำลังต้องการแรงงานทักษะสูงเพิ่มขึ้น ถ้าหากประเทศไทยไม่สามารถที่จะสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการทำงาน และค่าตอบแทนที่จูงใจ ก็จะส่งผลให้แรงงานทักษะสูงของไทยย้ายออกไปทำงานในประเทศที่มีสภาพแวดล้อมและค่าตอบแทนที่ดีกว่า อีกทั้งไม่สามารถที่จะดึงดูดแรงงานชาวต่างชาติที่มีทักษะสูงได้ นอกจากนี้ การปรับโครงสร้างการผลิตไปสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มากขึ้นยังเป็นอีกความท้าทายที่ควรให้ความสำคัญ เนื่องจากจะเป็นแหล่งงานที่รองรับแรงงานที่มีความสามารถพิเศษหรือมีทักษะสูง อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งดำเนินการสำรวจ วิเคราะห์ และสร้างฐานข้อมูลด้านกำลังคนของสาขาอาชีพที่มีความจำเป็นต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อให้ทราบถึงความต้องการแรงงานในอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่ช่วงวัยเรียน เพื่อให้พัฒนาไปสู่แรงงานที่มีทักษะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน ประกอบกับสร้างแรงจูงใจให้แรงงานพัฒนาทักษะของตน อาทิ การให้เงินช่วยเหลือในการพัฒนาฝีมือ การรับรองรายได้ภายหลังจากพัฒนาทักษะ นอกจากนี้ ควรพิจารณาถึงสิทธิประโยชน์ และค่าตอบแทนที่เหมาะสม สร้างงานที่มีคุณค่า และมีความก้าวหน้า เพื่อที่จะรักษาแรงงานทักษะสูงของไทยและดึงดูดแรงงานทักษะสูงจากต่างประเทศ

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

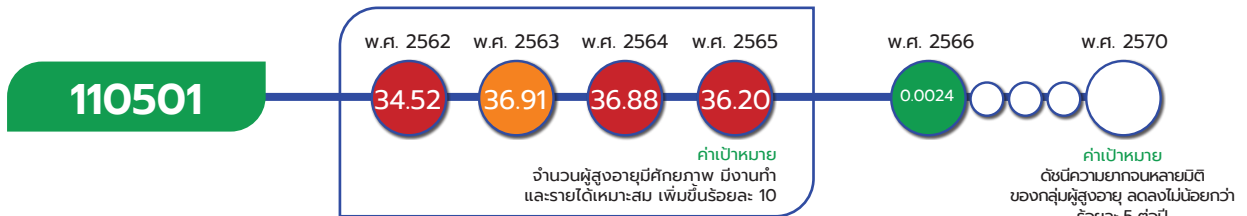

แผนแม่บท

11

110501

แผนแม่บทย่อย | การส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ดัชนีความยากจนหลายมิติของกลุ่มผู้สูงอายุ ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ ส่งเสริมให้มีการทำงานหลังเกษียณผ่านการเสริมทักษะการดำรงชีวิต ทักษะอาชีพในการหารายได้ มีงานทำที่เหมาะสมกับศักยภาพ มีการสร้างเสริมสุขภาพ ฟันฟูสุขภาพ การป้องกันโรคให้แก่ผู้สูงอายุ พร้อมกับจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ และหลักประกันทางสังคมที่สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในสังคม ซึ่งหากมีการจัดทำกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย มีการเตรียมบุคลากรสูงวัยเข้าสู่สถาน เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถและส่งเสริมโอกาสการทำงานของผู้สูงวัยภายหลังการเกษียณอายุการทำงาน การส่งเสริมภูมิปัญญาชุมชน มีมาตรการจูงใจผู้ประกอบการภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมการออมของพนักงานในกองทุนประกันสังคม และการสร้างความตระหนักในการเรื่องการรอบรู้ด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ รวมทั้งได้รับการดูแลสุขภาพและมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง รวมถึงมีระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่มีความชัดเจนและบูรณาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่เหมาะสมได้อย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานโดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ ระบบสุขภาพปฐมภูมิในผู้สูงอายุ สมรรถนะและศักยภาพผู้สูงอายุ ศักยภาพเครือข่ายผู้สูงอายุ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 110501 ได้มีการปรับตัวชีวิตและค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 จากเดิม ร้อยละผู้สูงอายุมีศักยภาพ มีงานทำและรายได้เหมาะสม เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 เป็น ดัชนีความยากจนหลายมิติของกลุ่มผู้สูงอายุ ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 <p>110501</p> <p>ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะ การดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น</p>	<p>ไม่มี</p>	<p>ไม่มี</p>

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 110501 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) หมวดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม เป้าหมายที่ 2 คนทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และหมวดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต เป้าหมายที่ 1 คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับ โลกยุคใหม่มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการ เปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข และเป้าหมาย ที่ 3 ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต และไม่ปรากฏความเชื่อมโยงกับประเด็นการปฏิรูปประเทศ

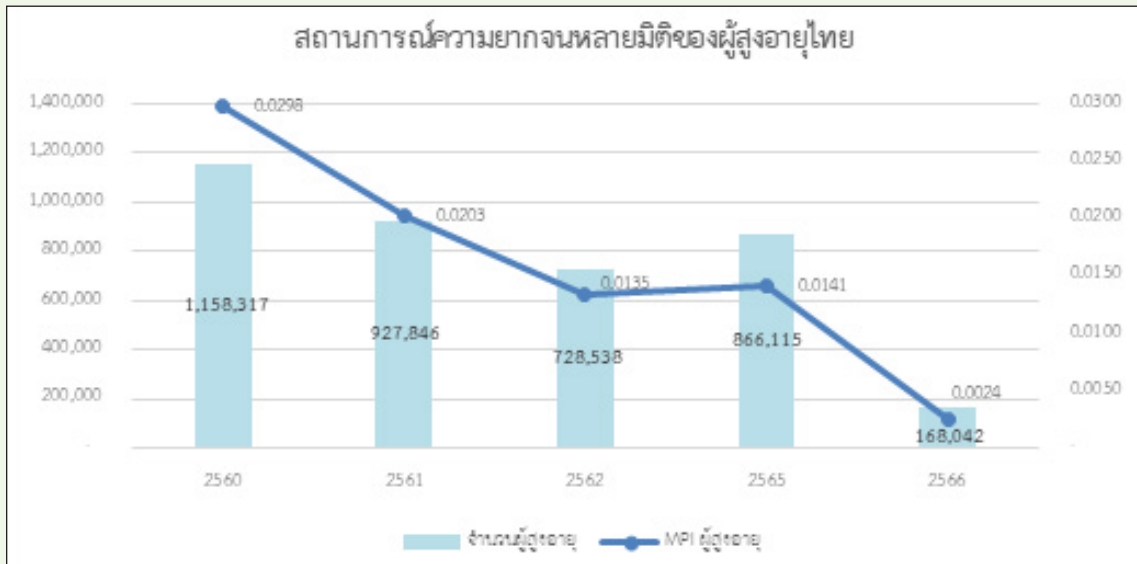
สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากดัชนี ความยากจนหลายมิติ (MPI) ของกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นดัชนีที่ถูกพัฒนาภายใต้แนวคิดพหุติพลัง (Active Aging) ประกอบไปด้วย 5 มิติหลัก ได้แก่ มิติด้านสุขภาพ มิติด้านความเป็นอยู่ มิติด้านการศึกษา และมิติด้านรายได้ และมิติด้านการเข้าถึงบริการรัฐ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 ภาพรวมสถานการณ์ความยากจนหลายมิติ ของผู้สูงอายุ มีค่าดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) อยู่ที่ 0.0024 โดยใน พ.ศ. 2565 อยู่ที่ 0.0141 คิดเป็น ลดลงร้อยละ 82.98 เทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2566 ที่กำหนดให้ดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) ของผู้สูงอายุลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 คิดเป็นร้อยละ 1,659.6 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมาย ที่กำหนด

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

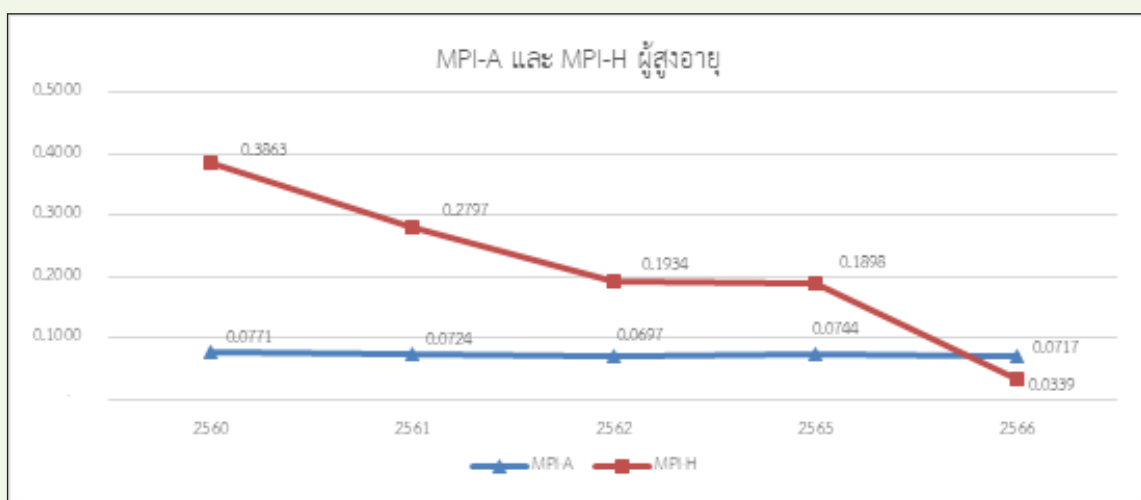

110501

ที่มา : ระบบการบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform: TPMAP)
หมายเหตุ: ไม่มีการรายงานข้อมูลใน พ.ศ. 2563 และ 2564 เนื่องจากเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงความรุนแรงของความยากจนหลายมิติ (MPI-A) ของกลุ่มผู้สูงอายุ กลับพบว่ายังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร โดยค่าดัชนี MPI-A ใน พ.ศ. 2566 อยู่ที่ 0.0717 หน่วย ลดลงเล็กน้อยจาก พ.ศ. 2565 ที่อยู่ที่ 0.0744 หน่วย โดยด้านที่ผู้สูงอายุตกเกณฑ์มากที่สุดคือด้านรายได้ รองลงมาคือด้านสุขภาพ ในขณะที่ MPI-H ซึ่งเป็นดัชนีที่แสดงถึงร้อยละผู้สูงอายุกลุ่มเปราะบางที่มีความยากจนหลายมิติลดลงสอดคล้องกับจำนวนผู้สูงอายุที่ยากจนหลายมิติลดลง

ที่มา : ระบบการบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform: TPMAP)
หมายเหตุ: ไม่มีการรายงานข้อมูลในปี 2563 และ 2564 เนื่องจากเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) ของกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นดัชนีที่ถูกพัฒนาภายใต้แนวคิดพหุติพลัง (Active Aging) ประกอบไปด้วย 5 มิติหลัก ได้แก่ มิติด้านสุขภาพ มิติด้านความเป็นอยู่ มิติด้านการศึกษา มิติด้านรายได้ และมิติด้านการเข้าถึงบริการรัฐ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 อยู่ที่ร้อยละ 0.0024 คิดเป็นลดลงร้อยละ 82.98 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) ของกลุ่มผู้สูงอายุ ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 1,659.6 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ใน พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ใน พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่มีค่าอยู่ที่ร้อยละ 0.0141 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 82.98

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานที่ผ่านมาในการมุ่งแก้ไขปัญหาคความจนหลายมิติของผู้สูงอายุเน้นไปที่ด้านรายได้และด้านสุขภาพเป็นหลัก โดยด้านรายได้มุ่งเน้นการส่งเสริมทักษะ ความรู้ และความสามารถของผู้สูงอายุผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้สามารถปรับตัวและปฏิบัติงานได้ก้าวหน้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถทำงานต่อไปหรือมีอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง อีกทั้งมีการจัดหางานให้กับผู้สูงอายุที่ประสงค์จะทำงานต่อ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่กำลังจะเข้าสู่ผู้สูงอายุให้สามารถปรับตัวและใช้ศักยภาพตนเองได้อย่างเต็มความสามารถและส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในสิทธิต่าง ๆ ที่ผู้สูงอายุพึงได้รับภายหลังเกษียณ โดยการดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีรายได้ที่เพียงพอ ลดอัตราการพึ่งพิงและยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้อยู่อย่างมีศักดิ์ศรีสำหรับมิติทางด้านสุขภาพมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการจัดการสุขภาพของตนเองและส่งเสริมให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ทั้งกายใจ สติปัญญา และสังคม นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาระบบคัดกรองและระบบดูแลรักษาสำหรับผู้สูงอายุให้เหมาะสมควบคู่ไปกับการพัฒนาบุคลากรให้สามารถทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

แม้ที่ผ่านมาภาครัฐจะให้ความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมด้านการมีงานทำของผู้สูงอายุ แต่ในด้านประสิทธิภาพยังคงมีความท้าทายสูง โดยรายงานผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2565 ชี้ให้เห็นว่าสัดส่วนของผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปที่ยังคงทำงานคิดเป็นร้อยละ 36.1 ของผู้สูงอายุทั้งหมด โดยประมาณร้อยละ 86.4 ของผู้สูงอายุที่ยังคงทำงานเป็นการทำงานในภาคนอกระบบที่ไม่ได้รับการคุ้มครองและรายได้ต่ำ ขณะที่การส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุ ยังขาดการวางแผนการจ้างงานผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะขาดการกำหนดเป้าหมายในการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุที่ชัดเจน อีกทั้งยังขาดมาตรการส่งเสริมการเข้าถึง

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต

110501

และความรอบรู้ทางการเงินในกลุ่มผู้สูงอายุที่เพียงพอ จำนวนเบี้ยยังชีพที่รัฐบาลจ่ายให้กับผู้สูงอายุก็เป็นเพียงรายได้พื้นฐานที่ยังไม่เพียงพอต่อการยังชีพของผู้สูงอายุในแต่ละเดือน นอกจากนี้ สถานพยาบาลที่มีคุณภาพยังคงมีความกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ทำให้ผู้สูงอายุในที่ห่างไกลไม่สามารถเข้าถึงได้ อีกทั้งพื้นที่สาธารณะและบริการสาธารณะต่าง ๆ ยังไม่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ทำการออกไปทำกิจกรรมนอกบ้าน และการเข้าถึงสถานบริการสาธารณสุขของผู้สูงอายุเป็นไปอย่างลำบาก

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบโดยการมีส่วนร่วมทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน การพัฒนากลไกการออมเพื่อวัยเกษียณทั้งระบบประกันสังคม กองทุนการออมแห่งชาติ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และการออมภาคสมัครใจอื่น ๆ ให้เกิดการบูรณาการกัน รวมถึงพิจารณาการปฏิรูปเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้สามารถเป็นหลักประกันทางรายได้ที่เพียงพอและมั่นคงแก่ผู้สูงอายุทุกกลุ่ม อีกทั้ง ควรส่งเสริมความรู้ทางการเงินให้แก่ผู้สูงอายุรวมถึงช่วงวัยอื่น ๆ เนื่องจากการสร้างความมั่นคงทางรายได้จำเป็นจะต้องมีการวางแผนและมีระดับการออมที่เพียงพอ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรง ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสในการทำงานอย่างต่อเนื่อง และช่วยลดอัตราการพึ่งพิงของผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงพื้นที่และบริการสาธารณะต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมต่อผู้สูงอายุ

